

6.6 Hälsoinriktat arbete

Primärvårdsprogrammet 2017

6.6.1 Bakgrund

Ett systematiskt hälsoinriktat arbete omfattar såväl hälsofrämjande som sjukdomsförebyggande åtgärder. Detta åstadkoms bl a genom att tidigt identifiera personer som har behov av att förändra sina levnadsvanor och ge rådgivning för att åstadkomma detta. Rådgivningen skall baseras på Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Personal med rådgivningsuppgifter skall ha föreskriven kompetens.

I det hälsoinriktade arbetet skall jämlikhetsaspekten alltid beaktas. Målet skall vara att alla invånare ska ha en god hälsa oavsett kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, funktionsnedsättning, social tillhörighet eller geografisk hemvist. För att motverka trenden av ökande hälsoskillnader mellan olika grupper ska utsatta grupper prioriteras. Därigenom bidrar vårdcentralen till det nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen.

Hälsocenter inrättades under 2013 på fyra orter i länet som en kompletterande resurs till hälso- och sjukvården, för att öka resurserna för hälsoinriktat arbete. Till Hälsocenter kan man fritt hänvisa patienter som har behov av deras insatser. Vid genomgång av Hälsobladet skall hänvisning till Hälsocenter dokumenteras.

6.6.2 Vårdcentralens hälsouppdrag

- a) Ohälsosamma levnadsvanor ska identifieras hos den listade befolkningen. Det görs genom att formuläret "Hälsobladet" fylls i och går igenom vid ett hälsosamtal. Samtalet dokumenteras i särskild Cosmicmall.
- b) Efter att ohälsosamma matvanor, låg fysisk aktivitet, tobaksbruk och alkoholriskbruk har identifierats ska patienten erbjudas enkla råd, rådgivande samtal eller kvalificerat rådgivande samtal en enlighet med Socialstyrelsens riktlinjer och lokal instruktion.
- c) Vårdcentralen ska erbjuda rökslutarstöd av diplomerad tobaksavvänjare individuellt eller i grupp på vårdcentralen eller hos Tobaksenheten i den länsdel där man verkar.
- d) Patienter med tecken på stressrelaterad ohälsa ska erbjudas rådgivande samtal/samtalsstöd.
- e) Ungdomsmottagningen ansvarar för att arbeta med levnadsvanor hos sina patienter.
- f) Svaga och utsatta grupper ska speciellt uppmärksammas, vid behov med gemensam planering och samordning av insatser från flera aktörer.
- g) Vårdcentralen ska följa upp och rapportera effekter och resultat för de patienter som erbjudits och deltagit i rådgivning.
- h) När så är lämpligt ska hänvisning ges till fortsatta aktivitetsprogram inom Hälsocenter.
- i) Skriftlig information angående goda levnadsvanor ska finnas lättillgängligt på vårdcentralen.
- j) Hälsosamtal med provtagning ska erbjudas listade personer som är 50 år i enlighet med det uppdrag som beskrivs under punkt 6.6.3 Västmanlands hälsoprogram för 50-åringar
- k) Hälsarbetet ska samordnas av en namngiven person med funktionen hälsokoordinator.

2016-12-22

6.6.3 Västmanlands hälsosamtal för 50-åringar

Vårdcentralen ska årligen erbjuda samtliga listade 50-åringar att delta i Västmanlands hälsosamtal (VHS50) med inriktning på förbättrad hjärt- och kärhälsa. Fokus i VHS50 är hälsosamtal med stöd av en individuell stjärnprofil, grundad på en hälsoenkät som deltagaren besvarat samt de provtagningar som ingår. Vid behov ska vårdcentralen erbjuda uppföljning med råd enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder, samt eventuellt behandling efter medicinsk bedömning.

6.6.4 Kompetens

Kompetens inom Motiverande samtal/motsvarande ska finnas på vårdcentralen liksom ämneskompetens inom de olika levnadsvanorna. Rökslutarstöd ska ges på vårdcentralen av diplomerad rökavvänjare. Vårdcentraler kan samverka med andra vårdcentraler på orten för att erbjuda rökavvänjning.

6.6.5 Koordinering och omfattning av hälsoarbetet

Inom vårdcentralen ska det finnas en funktion som hälsokoordinator, i omfattning 1 timme/vecka per 1000 listpoäng. Uppdraget kan fördelas på en eller flera personer. I uppdraget ingår att:

- a) organisera och samordna det hälsoinriktade arbetet på vårdcentralen
- b) säkerställa nära samverkan med Hälsocentrum
- c) tillse att personer som arbetar med levnadsvanor har erforderlig kompetens inom MI och inom respektive levnadsvana (ämneskompetens)
- d) delta i nätverksträff för hälsokoordinatorer 2 ggr/ år
- e) bedriva patientarbete inom vårdcentralen

6.6.5 Samarbetspartners och kommunikationsvägar

Tydliga samverkansformer och kommunikationsvägar ska finnas mellan vårdcentral och Hälsocenter.

Samordning av insatser ska ske för att stärka insatser för svaga och utsatta grupper, både inom vårdcentralen och vid behov med externa samverkanspartner.

Vårdcentralen ska medverka i befolkningsinriktat hälsoarbete tillsammans med kommunerna.

6.6.6 Uppföljning

Vårdcentralerna ska tertialvis rapportera antalet hälsosamtal med stöd av Hälsoblad samt rådgivande och kvalificerat rådgivandesamtal till Vårdvalsenheten.

Vårdcentralen ska tertialvis rapportera rökning hos gravida och mammor till Vårdvalsenheten. Hälsosamtalen för 50-åringar ska rapporteras enligt "Manual för Västmanlandshälsoprogram".

6.6.7 Definitioner

Hälsoinriktat arbete omfattar såväl hälsofrämjande insatser som sjukdomsförebyggande åtgärder.

Hälsofrämjande insats definieras i Socialstyrelsens termbank som "åtgärd för att stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande."

Sjukdomsförebyggande åtgärd definieras i Socialstyrelsens termbank som "åtgärd för att förhindra uppkomst av eller påverka förlopp av sjukdomar, skador, fysiska, psykiska eller sociala problem."